

35 – Stomatologie

1. Otázky lékaře a odpovědi pacienta. Pokyny lékaře (ikona: zapamatujte si)
2. Zuby a zubní problémy (ikona: text)
3. Zubní nástroje (ikona: text)
4. Zubní kaz (ikona: dialog)
5. Odhalené krčky (ikona: poslech)
6. Zlomený zub (ikona: poslech)
7. Záněť dásní (ikona: poslech)
8. Kazuistika (ikona: text)
9. Cvičení (ikona: cvičení)
10. Test (ikona: cvičení)
11. Gramatika: Adverbia místa (ikona: gramatika)

Otázky lékaře a odpovědi pacienta; pokyny lékaře

AUDIO_35_01_01

Co vás bolí?

- Bolí mě dásně – tady vpravo dole.

AUDIO_35_01_02

Který zub vás bolí?

- Čtyřka vpravo nahoře.
- Šestka vlevo dole.
- Osmička vpravo dole.
- Dvojka vlevo nahoře.

AUDIO_35_01_03

Bolí vás tohle?

- Ne, to nebolí.
- Ano, tam je to citlivé.

AUDIO_35_01_04

Bolí vás to tady?

- Tam ne, spíš víc vzadu.

AUDIO_35_01_05

Bolí vás tenhle zub?

- Ne, ten vedle.

AUDIO_35_01_06

Jaké máte potíže?

- Krvácejí mi dásně, když si čistím zuby.

AUDIO_35_01_07

Co se vám stalo?

- Zlomil jsem si zub./ Zlomila jsem si zub.
- Vypadla mi plomba.

AUDIO_35_01_08

Kdy se vám to stalo?

- Dnes odpoledne.

AUDIO_35_01_09

Jak se vám to stalo?

- Upadla jsem na bruslích.

AUDIO_35_01_10

Máte citlivé zuby (na horké, na studené, na kyselé...)?

- Ano, bolí mě, když piju horký čaj.

AUDIO_35_01_11

Máte protézu, nebo vlastní zuby?

- Mám částečnou protézu na horním patře.

AUDIO_35_01_12

Chcete korunku, nebo implantát?

- Implantát je pro mě drahý, radši korunku.

AUDIO_35_01_13

Chcete ten zub umrtvit? Chcete anestezii? Chcete injekci?

- Radši ano.

AUDIO_35_01_14

Nosíte rovnátka?

- Ano, mám rovnátka na noc.

- Už ne, ale měla jsem fixní rovnátka dva roky.

AUDIO_35_01_15

Máte hluboký zubní kaz.

AUDIO_35_01_16

Zub vám umrtvím.

AUDIO_35_01_17

Zub vám vyvrtám a zaplombuju.

AUDIO_35_01_18

Zub vám musím vytrhnout.

AUDIO_35_01_19

Ted' dvě hodiny nic nejzte.

AUDIO_35_01_20

Nebojte se, nebude to bolet.

AUDIO_35_01_21

Ukažte mi, jak si čistíte zuby.

AUDIO_35_01_22

Použijte ústní vodu/měkký zubní kartáček/mezizubní kartáček/zubní nit.

AUDIO_35_01_23

Zuby si čistíte nejméně dvě minuty.

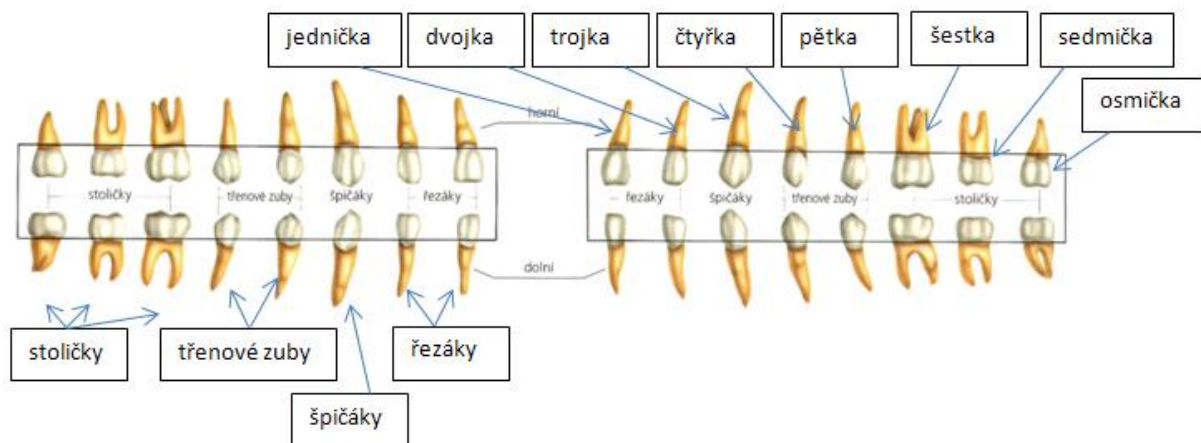
AUDIO_35_01_24

Pošlu vás k ortodontistovi/k dentálnímu hygienistovi.

AUDIO_35_01_25

Dám vám rovnátka/implantát/plombu/korunku/můstek.

SCHÉMA – názvy zubů

AUDIO_35_02_1

Zuby a zubní problémy

Zub se skládá ze tří částí – z kořene, krčku a korunky. Korunka je pokryta sklovinou, která je nejtvrďší tkáň našeho těla. Hmota uvnitř zubu se nazývá zubovina a uprostřed zuboviny je dřevná dutina, kterou vyplňuje zubní dřev, kde jsou cévy a nervy. Kořen zubu je kryt zubním cementem, který upevňuje zub k zubnímu lůžku a dásni. Zuby jsou pojmenovány čísly a kvadranty – např. čtyřka vlevo nahoře.

Lidé trpí různými zubními problémy. Mezi nejčastější onemocnění zubů patří tzv. **zubní plak**. Je to bakteriální vrstva, která se tvoří a usazuje na zubech. Usazené mikroorganismy zuby odvápnují – zub je náchylnější pro tvorbu zubního kazu. Tvorbě zubního plaku lze předcházet správnou ústní hygienou. Pokud se zubní plak nezačne včas léčit, může dojít k tvorbě **zubního kamene**.

Dalším častým onemocněním zubů je **zubní kaz**. Zubní kaz je způsobován bakteriemi, které se na zubu usazují v podobě zubního plaku. Narušují zubní sklovinu a postupně prorůstají do větší hloubky tkáně zubu.

Nejzávažnějším onemocněním zubů je parodontitida (paradentóza). Je to onemocnění způsobené mikroorganismy, které zapříčiňují záněty dásní. Projevuje se otokem dásní, objevují se odhalené krčky. Parodontitida může vést k vypadávání zubů.

Pokud má pacient některé zuby poškozené nebo mu chybí úplně, může mu lékař udělat korunku, implantát, můstek nebo protézu (umělé zuby). Pacienti, kteří mají křivé zuby, nosí rovnátka.

Spojte sloupce. (the words in the right column should be mixed up)
dřevná dutina

zubní dřev

bakteriální **vrstva**

ústní **hygienu**

odhalený **krček**

Doplňte správné slovo.

kaz, korunky, paradontitida, plak, sklovina

Zub se skládá z **korunky**, krčku a kořene.

Sklovina je nejtvrďší tkáň.

Bakteriální vrstva usazená na zubech se nazývá zubní **plak**.

Když mikroorganismy naruší sklovinu a dostávají se hlouběji do zubu, způsobují zubní **kaz**.

Parodontitida je zánětlivé onemocnění dásní, které vede k vypadávání zubů.

AUDIO_35_02_2

Zubní nástroje

Mezi základní stomatologické vyšetřovací nástroje patří zubní zrcátko, zubní sonda a zubní pinzeta. Zubní zrcátko umožňuje lékaři vidět špatně viditelná místa. Zrcátkem stomatolog také prosvětluje zuby, odtahuje pacientovi tvář, rty a jazyk. Sonda slouží k vyšetření povrchu zubu, zubního kazu a zubního kamene. K vyšetření měkkých tkání kolem zubu (paradontu) se užívá sonda zakončená kuličkou. Pinzeta slouží k manipulaci s drobnými předměty v dutině ústní.

Pro přípravu dutin se používají rotační nástroje: brousky a frézy. Zubní vrtačka se užívá při vrtání. Vrtáčky jsou vyrobeny z oceli nebo tvrdých kovů. Při vrtání se odlamují malé části tvrdých zubních tkání. Tímto způsobem stomatolog vytvoří dutinu a dá do ní výplň (plombu). Dále se rotační nástroje používají k broušení a leštění zubů nebo při úpravách protéz.

Ve stomatologii se užívají další ruční nástroje. Pro úpravu výplní se používají cpátka a hladítka. Pro úpravu amalgámových výplní používají stomatologové ořezávače a uhlazovače různých tvarů.

Napište sloveso, od kterého je odvozeno substantivum.

vyšetření ← **vyšetřit**

příprava ← **přípravit**

manipulace ← manipulovat

broušení ← brousit

leštění ← leštit

vrtání ← vrtat

Následující tvrzení označte jako pravdivá (P) nebo nepravdivá (N). (T/F)

1. Zrcátko je rotační nástroj. (N)
2. Vrtačka se používá k vyšetření měkkých tkání. (N)
3. Na léčbu zubního kazu se používá výplň. (P)
4. Vrtačka se také používá pro úpravu protéz. (P)

Doplňte správné tvary.

Lékař odtahuje **pacientovi** (pacient) tvář zrcátkem.

Lékař vyšetřuje zubní kaz **sondou** (sonda).

Sonda s kuličkou slouží k vyšetření **měkkých tkání** (měkké tkáně).

Malé vrtáčky jsou z **tvrdých kovů** (tvrdé kovy).

Plombou lékař vyplňuje vyvrtanou dutinu v **zubu** (zub).

AUDIO_35_03_1 Dialog: lékař, pacientka (35 let)

T_35_03_1

Zubní kaz

lékař: Dobrý den, tak co vás bolí?

pacientka: Bolí mě zub.

lékař: Který zub vás bolí?

pacientka: Tady – vzadu dole.

lékař: Ukažte, vyšetřím vás. Je to tady ta stolička dole? Cítíte, když na ni poklepu?

pacientka: Tam to bolí.

lékař: Jak dlouho vás to bolí?

pacientka: Asi tak 14 dní. Nejdříve to byla taková mírná bolest, ale poslední dobou se to zhoršilo.

lékař: Dobře. Otevřete ústa. Nejdřív uděláme rentgen. ... Máte tam hluboký zubní kaz.

Zub vám vyvrtám a dám vám tam plombu. Kdyby vás to bolelo, tak zítra přijďte.

pacientka: Dobře.

Poslouchejte rozhovor a vyberte správnou odpověď A), B) nebo C).

1. Pacientku bolí
 - a) zub
 - b) dásěň
 - c) jazyk

2. Pacientku bolí
 - a) řezák
 - b) špičák
 - c) stolička

3. Pacienta bolí zub
 - a) jeden týden
 - b) dva týdny
 - c) 4 týdny

4. Lékař zub
 - a) vytrhne
 - b) vyvrtá
 - c) očistí

AUDIO_35_03_2 Dialog: lékař, pacientka (paní Králová, 40 let)

T_35_03_2

Odhalené krčky

lékař: Dobrý den, paní Králová. Máte nějaké problémy?

pacientka: Bolí mě zuby, když piju něco teplého. Taky mě občas bolí zuby při čištění.

lékař: Jak dlouho máte tyto potíže?

pacientka: Asi tak dva nebo tři měsíce.

lékař: Otevřete ústa, vyšetřím vás. Máte pravdu. Máte odhalené krčky. Pošlu vás na stomatologickou kliniku k dentálnímu hygienistovi. Ten vám ukáže, jak si správně čistit zuby. Zatím si kupte zubní pastu na citlivé zuby a měkký zubní kartáček.

Poslouchejte rozhovor a následující tvrzení označte jako pravdivá (P) nebo nepravdivá (N).

Pacientka má citlivé zuby na studené nápoje. **N**

Pacientka má potíže už asi čtvrt roku. **P**

Lékař posílá pacientku k ortodontistovi. **N**

Lékař pacientce doporučuje měkký zubní kartáček. **P**

AUDIO_35_03_3 Dialog (lékař, pacientka – 18 let)

T_35_03_3

Zlomený zub

lékař: Dobrý den. Co vás trápí?

pacientka: Pane doktore, zlomila jsem si zub.

lékař: Jak se vám to stalo?

pacientka: Upadla jsem na kolečkových bruslích.

lékař: A kdy se vám to stalo?

pacientka: Dnes dopoledne.

lékař: Udělám vám rentgen... Vypadá to, že kořen je zdravý. Dám vám korunku.

Poslouchejte rozhovor a vyberte správnou odpověď A), B nebo C).

1. Pacientka si
 - a) poranila jazyk
 - b) vytrhla zub
 - c) zlomila zub

2. Pacientka
 - a) jedla něco tvrdého
 - b) upadla
 - c) měla autonehodu

3. Stalo se to
 - a) včera večer
 - b) dnes ráno
 - c) dnes dopoledne

4. Lékař jí udělal
 - a) ultrazvuk
 - b) rentgen
 - c) plombu

AUDIO_35_03_4 Dialog: lékař, pacientka (59 let)

T_35_03_4

Zánět dásní

pacientka: Dobrý den, pane doktore.

lékař: Posad'te se. Jaké máte potíže?

pacientka: Ale, vypadly mi vzadu dva zuby a špatně se mi kouše.

lékař: Podívám se. Otevřete ústa. Máte pravdu. Máte hodně červené dásně. Vypadá to na zánět dásní. Vzadu budeme muset ještě jeden zub vytrhnout. Potom bychom mohli udělat protézu.

Poslouchejte rozhovor a následující tvrzení označte jako pravdivá (P) nebo nepravdivá (N).

Pacientce vypadl jeden zub. **N**

Pacientka má červené dásně. **P**

Lékař musí vytrhnout ještě jeden zub. **P**

Nakonec jí lékař udělá můstek. **N**

KAZUISTIKA

Jméno pacienta : HORÁKOVÁ Anežka
Rodné číslo : 755529/3300
Zdravotní pojišťovna: 258
Adresa : Husarská 248, Praha 13

12.09.2013

Bez trvalého onemocnění Léky trvale nebere Alergie a rizika nejsou známy

Pacientka MUDr. Novákové přichází s bolestí vpravo nahoře, bolest trvá delší dobu, vystřeluje do čelisti a do ucha, zhoršována studenými podněty.

Zuby 1. a 4. kvadrantu: 15 mírně bolestivý na poklep, ostatní bez poklepové bolestivosti. Pacientka má citlivější zuby, proto má test vitality menší hodnotu. 15 velmi citlivý až bolestivý test vitality, vyšší reakci dal i 14 a 17. 16 nereaguje na test vitality. Zhotoven diagnostický IO RTG snímek 14-16 - všechny zuby rec. kazy pod výplněmi, nicméně na 14 stále vzdálen od kontury dřeňové dutiny, 15 a velmi blízko, 16 zasahuje. Jinak BPN svědčícího pro obtíže.

Dg.: Pulpitis acuta 15, necrosis pulpa 16

Th.: V terminální infiltrační anestézii (Ubistesin forte 4% 1,7 ml):

15 - trepanace, vitální exstirpace ze 2 k. k. na délky dle Rotoru a výplach 2,5% chlomanem sodným, prov. Calxyd, MD-Temp, zub mírně sbroušen, pacientka poučena.

Plán: Při obtížích kontrola - případně trepanace i 16!

Dostaví se ke své PZL - prosím o další terapii 15, 16. Přiložena vytištěná kopie IO RTG snímku.

Provedené výkony: DG:K04.0, Výkony :00945(15),00917,00910(15),00908 Regulační poplatek: Výkon: 09543

Přečtěte si text a následující tvrzení označte jako pravdivá (P) nebo nepravdivá (N).

Pacientku bolí zuby na levé straně. **N**

Bolest začala dnes. **N**

Bolest se šíří do čelisti a do ucha. **P**

Bolest je horší při studeném jídle a pití. **P**

Lékař udělal pacientce rentgen bolestivých zubů. **P**

CVIČENÍ

1) Spojte části vět:

Zub vám	umrtvím.
Vypláchněte si	ústa vodou.
Nebojte se,	nebude to bolet.
Ukažte,	kde vás to bolí.
Ted' dvě hodiny	nic nejezte.
Používejte	měkký zubní kartáček.
Pošlu vás	k dentálnímu hygienistovi.
Zuby si čistěte	nejméně dvě minuty.

2) Spojte sloupce. Vyberte otázku lékaře. (The sentences in the left column should be mixed up)

Který zub vás bolí?	Tady ten zub vpravo nahoře.
Máte citlivé zuby na horké?	Spíš na studené.
Krvácejí vám dásně?	Ano, krvácejí hlavně při čištění zubů.
Bolí vás tohle?	Ano, přesně to bolí.
Chcete ten zub umrtvit?	Ano, bojím se bolesti.
Co se vám stalo?	Zlomila jsem si zub.

3) Spojte sloupce. Vyberte odpověď pacienta. (The sentences in the right column should be mixed up)

Bolí vás tenhle zub?	Ano, přesně ta stolička mě bolí.
Máte hluboký zubní kaz. Chcete anestezii?	Radši ano, aby mě to nebolelo.

Chcete amalgámovou, nebo bílou výplň? Spíš bílou, když je to přední zub.
 Skousněte. Je ta plomba v pořádku? Ano, je to v pořádku.

TEST

1) Spojte sloupce. Přiřaďte synonyma:

výplň	plomba
závěsný aparát zubu	parodont
umělé zuby	protéza
bakterie	mikroorganismy

2) Spojte části vět. (the words in the right column should be mixed up)

Který zub	vás bolí?
Krvácejí vám dásně,	když si čistíte zuby?
Kdy vám naposledy	dělali rentgen?
Bolí	vás tenhle zub?
Co se vám	stalo?
Nosíte	rovnátka?
Máte protézu,	nebo vlastní zuby?
Chcete	injekci?

3) Napište větu. (word order)

zub / chcete / umrtvit/? Chcete zub umrtvit?
 kaz / zubní / hluboký / máte/. Máte hluboký zubní kaz.
 dásně / vám / krvácejí /? Krvácejí vám dásně.
 kartáček / měkký / použijte / zubní/. Použijte měkký zubní kartáček.
 kyselé / na / citlivé / máte / zuby? Máte citlivé zuby na kyselé?

4) Následující tvrzení označte jako pravdivá (P) nebo nepravdivá (N).

Kořen, krček a korunka jsou zubní nástroje. (N)

Zubní plak, zubní kaz, zubní kámen a zánět dásní jsou zubní problémy. (P)

Zubní plak je často způsoben špatnou ústní hygienou. (P)

Sklovina je pod zubovinou. (N)

Bakteriální vrstva usazená na zubech se nazývá zubní zápach. (N)

GRAMATIKA

Příslovce místa

Příslovce místa vyjadřují místo, ve kterém děj probíhá, ze kterého vychází, nebo do kterého směřuje. Odpovídají na otázky kde, kam, odkud atd. (Více zde: **GRAMMAR GUIDE 42.3**)

Doplňte dle obrázku.

vpravo nahoře, vpravo dole, vlevo nahoře, vlevo dole

1. dvojka **vpravo nahoře**
2. šestka **vlevo dole**
3. trojka **vlevo nahoře**
4. osmička **vpravo dole**

